

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 sierpnia 2026 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **P.F.**

oskarżonego z art. 190a § 1 k.k.

z powodu skargi obrońcy oskarżonego w trybie art. 539a k.p.k.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 14 kwietnia 2026 r., sygn. akt V Ka 813/25, uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 27 maja 2025 r., sygn. akt II K 2184/23,

p o s t a n a w i a:

- 1) oddala skargę;**
- 2) obciąża oskarżonego kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem z dnia 27 maja 2025 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II K 2184/23, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko P.F. Oskarżony stał pod zarzutem tego, że w okresie od bliżej nieokreślonego dnia stycznia 2022 r. do 19 sierpnia 2022 r. w R., poprzez wielokrotne wydzwanianie, wysyłanie wiadomości tekstowych zawierających wulgarne treści słowne oraz śledzenie pokrzywdzonej, uporczywie nękał M.S., które to nękanie w sposób istotny naruszyło prywatność pokrzywdzonej oraz wzbudziło u niej uzasadnione okolicznościami poczucie udręczenia, tj. o czyn z

art. 190a § 1 k.k. Sąd pierwszej instancji przyjął, że stopień społecznej szkodliwości czynu zarzucanego oskarżonemu jest znikomy, co uzasadniało umorzenie postępowania.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości na niekorzyść oskarżonego apelacją pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej M.S. W środku odwoławczym skarżąca podniosła zarzuty obrazy przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. (a także art. 4 k.p.k. i art. 410 k.p.k.), kwestionując ocenę zeznań pokrzywdzonej oraz świadka A.S., a także przyjęcie, że zachowania oskarżonego wynikały ze stanu emocjonalnego po rozstaniu i częściowo miały charakter przypadkowy. Podniosła również zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu społecznej szkodliwości czynu za znikomą z uchybieniem kryteriom z art. 115 § 2 k.k. W konkluzji pełnomocnik wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2026 r. w sprawie o sygn. akt V Ka 813/25, na skutek wniesionej apelacji, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radomiu. W uzasadnieniu sąd odwoławczy wskazał, iż nie podziela dokonanej przez sąd a quo oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego. Sąd Okręgowy przyjął, że zachowanie oskarżonego polegające na wielokrotnym wydzwanianiu, kierowaniu słów obelżywych, śledzeniu pokrzywdzonej i ingerowaniu w jej życie prywatne cechowało się stopniem społecznej szkodliwości wyższym niż znikomy. Wskazał przy tym, że Sąd pierwszej instancji wadliwie skoncentrował się na sferze motywacyjnej i stanie emocjonalnym sprawcy, z pominięciem przedmiotowych elementów z art. 115 § 2 k.k. Z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k. (reguła *ne peius*), uniemożliwiającą skazanie oskarżonego po raz pierwszy w instancji odwoławczej, Sąd Okręgowy uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Od powyższego wyroku sądu odwoławczego skargę do Sądu Najwyższego wniósł obrońca oskarżonego. Zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w całości na korzyść oskarżonego, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie to nie było konieczne, albowiem Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że ujemna zawartość społeczna czynu oskarżonego była znikoma. Podniósł, że sąd odwoławczy nie uwzględnił tła konfliktu dotyczącego realizacji kontaktów z małoletnią córką stron

oraz faktu inicjowania kontaktów przez samą pokrzywdzoną. Powołał się również na fakt cofnięcia apelacji przez oskarżyciela publicznego. W związku z tym wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie okazała się zasadna.

Sąd Najwyższy w pełni podziela stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. (sygn. akt I KZP 10/18). Zgodnie z tym poglądem, uchylenie wyroku uniewinniającego, umarzającego lub warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania – co jest ściśle związane z regułą *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. (odpowiednio art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) – jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy sąd odwoławczy po usunięciu stwierdzonych uchybień stwierdzi istnienie podstaw do wydania wyroku skazującego, a jednocześnie przeszkodą do merytorycznego orzekania na etapie apelacji jest ustawowy zakaz wydania wyroku skazującego przez sąd drugiej instancji. Sama tylko hipotetyczna możliwość wydania takiego orzeczenia w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie jest wystarczająca do zastosowania tej reguły. W praktyce oznacza to, że sąd odwoławczy ma obowiązek albo samodzielnie uzupełnić postępowanie dowodowe, aby bezsprzecznie stwierdzić bezzasadność rozstrzygnięcia znoszącego odpowiedzialność karną, albo przedstawić szczegółową, merytoryczną argumentację wskazującą na konieczność skazania oskarżonego w oparciu o prawidłowo zgromadzony i oceniony materiał dowodowy.

Skarżący błędnie wywodzi, że art. 454 § 1 k.p.k. nie znajdował zastosowania z uwagi na poprawność ocen Sądu Rejonowego w zakresie stopnia społecznej szkodliwości czynu. Zakaz wyrażony w art. 454 § 1 k.p.k. obejmuje sytuacje, w których w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Skoro Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem z dnia 27 maja 2025 r. umorzył postępowanie karne wobec P.F. na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k., orzeczenie to objęte było zakazem wydania wyroku skazującego w instancji odwoławczej. Podnoszone w skardze argumenty zmierzające do podważenia ocen Sądu Odwoławczego w

zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu i zmierzające do wykazywania znikomości tego stopnia wykraczają poza zakres kontroli dopuszczalnej w postępowaniu skargowym wyznaczonym treścią art. 539a k.p.k.

W przedmiotowej sprawie, z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu wynika, że Sąd ten, uwzględniając apelację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, ocenił ocenę prawną stopnia społecznej szkodliwości czynu dokonaną przez Sąd pierwszej instancji jako wadliwą. Sąd odwoławczy umotywował, z jakich przyczyn uznaje, że zachowanie oskarżonego wyczerpywało znamiona przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. oraz z jakich powodów jego stopień społecznej szkodliwości przewyższał próg znikomości. Wskazał w szczególności, że Sąd Rejonowy przy ocenie z art. 115 § 2 k.k. pominął istotne elementy przedmiotowe, skupiając się na osobie sprawcy i jego emocjach. Sąd odwoławczy zaakcentował, iż pobudki emocjonalne nie znoszą naganności zachowań polegających na używaniu słów obelżywych, śledzeniu pokrzywdzonej i pojawianiu się w miejscach jej przebywania. Wskazał ponadto, że kontakty inicjowane przez pokrzywdzoną dotyczyły spraw związanych ze wspólnym dzieckiem i nie stwarzały podstaw do przekraczania granic jej prywatności przez oskarżonego.

Powyższa analiza doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że oskarżony dopuścił się czynu o stopniu społecznej szkodliwości wyższym niż znikomy, co uzasadniało przypisanie mu odpowiedzialności karnej. Jednakże, z uwagi na barierę procesową wynikającą z art. 454 § 1 k.p.k., Sąd odwoławczy nie mógł wydać orzeczenia skazującego. Skoro stan sprawy uzasadniał skazanie oskarżonego, a Sąd drugiej instancji nie miał uprawnienia do wydania orzeczenia reformatoryjnego po uprzednim umorzeniu postępowania przez sąd meriti, konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.

[WB]

[a.ł.]